

Voorstel burgemeester

Onderwerp:

inzet bodycams op grond van artikel 151c Gemeentewet

Gevraagde beslissing:

1. Het inzetten van bodycams voor bepaalde duur, 1 jaar, betreffende de periode 1 juni 2019 tot 1 juni 2020.
2. Het vaststellen van het besluit (bijlage 1).

Raad

- ☐ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:
☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum: 9 mei 2019

Steller: S. van de Maat

Afd: Team Veiligheid Vergunningen Toezicht

Aantal bijlagen

Afd.hoofd: *sg* Portefeuillehouder

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris	<i>sg</i>		
Burgemeester	<i>g</i>		

Beslissing burgemeester:

15 MEI 2019

Conform advies.

G

Nummer op besluitenlijst:

B20/01

1. Aanleiding

Binnen het team Veiligheid, Vergunningen en Toezicht (VVT) is behoefte ontstaan om te onderzoeken in hoeverre bodycams een toegevoegde waarde kunnen zijn in het optreden op straat.

1a. De-escalatie

De buitengewoon opsporingsambtenaren tevens toezichthouders (nader te noemen boa's) van de gemeente Barneveld krijgen tijdens hun werk wekelijks te maken met agressie en verbaal en fysiek geweld. In verschillende gemeenten blijkt dat het zichtbaar dragen van de bodycam een preventieve werking heeft, waarmee ongewenst gedrag kan worden voorkomen. Mensen zijn minder geneigd om geweld te gebruiken als ze weten dat ze worden gefilmd. Door de aankondiging dat de bodycam wordt ingeschakeld, wordt de aangesproken persoon in veel van de gevallen rustiger. Mocht er toch ongewenst gedrag plaatsvinden en eventuele strafbare feiten gepleegd zijn, dan kunnen de beelden die met de bodycam gemaakt zijn onder bepaalde voorwaarden door politie en het Openbaar Ministerie geraadpleegd worden. Op basis van deze landelijke positieve ervaringen willen de boa's nagaan of dit preventieve effect ook in de gemeente Barneveld bereikt wordt.

1b. Project de Confrontatie

Sinds 2013 wordt in opdracht van de gemeente Amersfoort, door de politie geëxperimenteerd met het gebruik van camerabeelden (door middel van een bodycam) als feedback naar minderjarigen die aangetroffen worden met overmatig alcoholgebruik. Kort na het delict wordt de jongere uitgenodigd met zijn of haar ouder(s)/verzorger(s) om de camerabeelden terug te kijken en te bespreken. Het doel is om jongeren en ouders bewust te maken van de risico's van het vertoonde gedrag en om herhaling van alcoholmisbruik te voorkomen. De maatregel is in 2016 door het Trimbosinstituut geëvalueerd. De uitkomst is positief. Ouders en jongeren zijn zich meer bewust van de impact en mogelijke risico's van alcoholmisbruik.

Tijdens de horecadiensten in het weekend worden met enige regelmaat dronken minderjarigen geverbaliseerd. Door politie en boa's wordt de hierboven beschreven aanpak met bodycams ingezet als zij in gesprek gaan met de dronken minderjarige. De confrontatiegesprekken met ouders en jongere worden vervolgens gevoerd door de politie en/of boa's. De gesprekken zijn nadrukkelijk niet in plaats van een Halt maatregel of een strafrechtelijk traject. De gesprekken en een maatregel of straf worden naast elkaar ingezet. Hiermee wordt beoogd de bewustwording van de risico's van alcoholmisbruik bij zowel jongeren als ouders nog verder te vergroten. Daarmee sluit de Confrontatie aan bij het regionale programma FrisValley en het lokale alcoholmatigingsbeleid van de Barneveldse Jongerenraad die vooral inzetten op bewustwording.

2. Juridisch kader

Het inzetten van een bodycam is een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene(n). Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is een grondrecht dat in artikel 10 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is vastgelegd. Inperking van dit recht is uitsluitend mogelijk indien:

1. De inbreuk een wettelijke grondslag heeft
2. Er sprake is van een belang genoemd in de wet
3. De inbreuk is noodzakelijk om dit belang te dienen

De genoemde wettelijke grondslag hoeft geen wet in formele zin te zijn. Ook lagere regelgeving met een wettelijke basis zoals de Algemene Plaatselijke Verordening geeft deze wettelijke grondslag. De gemeenteraad van Barneveld heeft bij besluit van 28 september 2016 overeenkomstig artikel 151c Gemeentewet aan de burgemeester van Barneveld in artikel 69 van de Algemene plaatselijke verordening gemeente Barneveld (APV) de bevoegdheid verleend om indien dat in het belang van de openbare orde noodzakelijk is te besluiten voor een bepaalde duur camera's in te zetten ten behoeve van het toezicht op openbare plaatsen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties.

Het gebruik van bodycams valt onder het algemene regime van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), omdat de verwerking van beeld- en geluidsmateriaal persoonsgegevens betreffen. Volgens artikel 6 AVG moet er sprake zijn van een gerechtvaardigd belang of een goede invulling van een publiekrechtelijke taak. Om te voldoen aan de eisen van proportionaliteit worden er voorwaarden

gesteld aan het gebruik van bodycams. Tot slot moet er maximaal rekening gehouden worden met de privacy.

2a. De-escalatie

De buitengewone opsporingsambtenaren oefenen op basis van onder andere de APV toezicht uit op de naleving van het bepaalde bij of krachtens die verordening. De uitoefening van dit toezicht en de opsporing van strafbare feiten is een publiekrechtelijke taak. Het verhogen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel van de boa en preventie van ongewenst gedrag is een gerechtvaardigd belang.

De inzet van de bodycam is proportioneel als deze uitsluitend wordt ingezet bij dreigende escalaties, bijvoorbeeld bij een belediging of bedreiging. Vooraf wordt gemeld dat er opnamen worden gemaakt en direct na de beëindiging van de escalatie wordt de camera uitgezet. De bodycam wordt duidelijk herkenbaar gedragen en alleen gebruikt in openbare ruimten en openbare gebouwen. Om de privacy van betrokkene(n) te waarborgen mogen de beelden niet worden verspreid via internet of social media en worden de beelden versleuteld opgeslagen op een aparte beveiligde server zodat de beelden niet zomaar kunnen worden uitgelezen. Ook bij ontvreemding van de bodycam kunnen de beelden niet zomaar worden uitgelezen. Om dit te waarborgen is er een uitleesprotocol en werkinstructie opgesteld (bijlage 2 en 3).

Op basis van het subsidiariteitsbeginsel moet altijd gekeken worden of het beoogde doel ook op een minder ingrijpende manier of met minder ingrijpende middelen kan worden bereikt. Op het moment van dreigende escalatie zijn er geen minder ingrijpende middelen voorhanden om de escalatie ongedaan te maken.

2b. Project de Confrontatie

Gemeenten zijn sinds 2013 verantwoordelijk voor toezicht en handhaving in het kader van de Drank- en Horecawet (DHW). Een belangrijk doel van deze wet is het voorkomen van gezondheidsschade door alcohol bij jongeren en ook onder andere het voorkomen van verstoring van de openbare orde bij overmatig alcoholgebruik bij jongeren. Concreet gaat het om openbare dronkenschap artikel 453 Wetboek van Strafrech en bij het aantreffen van dronken minderjarigen om een overtreding van artikel 45 DHW. Het doel van de bodycam is echter niet strafrechtelijk optreden, maar bewustwording van de risico's van het vertoonde gedrag en het voorkomen van herhaling van alcoholmisbruik.

De inzet van de bodycam is proportioneel als deze uitsluitend wordt ingezet bij een ernstige vorm van gedrag veroorzaakt door overmatig alcoholgebruik, na voorafgaande mededeling dat er opnamen worden gemaakt, uitsluitend beelden van de betrokken persoon worden opgenomen gedurende de situatie en de camera direct wordt uitgezet als er voldoende beelden zijn ten behoeve van bovengenoemd gebruik (confrontatie betrokkene en ouders/verzorgers met gedrag).

De inzet van de camera is eveneens subsidiair, omdat uit de evaluatie van het Trimbos instituut is gebleken dat het gebruik van de beelden voor dit specifieke doel een groter effect hebben dan mondeling mededeling doen van de waarnemingen. De beelden dienen slechts het doel dat in de toekomst soortgelijke situaties voorkomen worden en daarmee ook gezondheidsrisico's van de betrokkene. Het bekijken van deze beelden zal alleen toegepast worden op basis van vrijwilligheid van zowel de betrokkene als de ouder(s)/verzorger(s). De beelden worden daarna in bijzijn van ouder(s)/verzorger(s) en de jongere gewist.

3. Financiën

Voor de aanschaf van 3 bodycams wordt eenmalig een bedrag van € 2600,- vrijgemaakt vanuit de post Veiligheid (FCL 60 11).

Na een jaar wordt de pilot geëvalueerd. Daarbij wordt gekeken naar de frequentie van gebruik, techniek, ervaringen van boa's en het proces van uitlezen en opvragen van beelden. Naar aanleiding van de evaluatie wordt besloten of de pilot wel of niet wordt voortgezet.

4. Uitvoering

Om in eerste instantie te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze bodycams kunnen worden toegepast binnen de bedrijfsvoering van de boa's is besloten om vanaf 1 juni een verkennend onderzoek uit te voeren

in de vorm van een pilot. De resultaten hiervan zullen het uitgangspunt zijn voor een besluit over definitieve inzet dan wel nader onderzoek.

Het dragen van de bodycam is op basis van vrijwilligheid. Beelden worden uitsluitend bekeken ten behoeve van bovenstaande doelen. Beelden zullen niet worden gebruikt in de beoordeling van het optreden van de betreffende medewerker, anders dan op basis van een verzoek van de medewerkers zelf. Het gebruik van de bodycams wordt niet ingezet als een personeelsvolgsysteem in wat voor vorm dan ook, zoals voor controle op aanwezigheid, gedrag of prestaties van de medewerkers of voor disciplinaire onderzoeken.

Het besluit wordt bekend gemaakt in het Gemeenteblad en zal in werking treden op 1 juni 2019.

Bijlage 1. Besluit cameratoezicht middels bodycams op grond van artikel 151c Gemeentewet in de gemeente Barneveld

De burgemeester van Barneveld,

met instemming van de politie en het Openbaar Ministerie op 11 maart 2019

Overwegende:

- dat de gemeenteraad van Barneveld bij besluit van 28 september 2016 overeenkomstig artikel 151c Gemeentewet aan de burgemeester van Barneveld in artikel 69 van de Algemene plaatselijke verordening gemeente Barneveld (APV) de bevoegdheid heeft verleend om indien dat in het belang van de openbare orde noodzakelijk is te besluiten voor een bepaalde duur camera's in te zetten ten behoeve van het toezicht op openbare plaatsen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties;
- dat een reeks van maatregelen ter handhaving van de openbare orde zijn genomen:
 - er is dagelijks toezicht door boa's met ondersteuning van de politie;
 - de boa's zijn goed opgeleid in het omgaan met agressie en het optreden in grote menigten;
 - de boa's hebben goede contacten met de horecaondernemers en portiers en omwonenden;
 - er is in het kader van alcoholgebruik onder jongeren een regionaal alcoholmatigingsproject FrisValley die jongeren wijst op de gevaren en zich daarbij ook richt op het netwerk rondom jongeren: ouders, horeca, sportverenigingen, scholen en supermarkten;
 - er is eind 2018 een nulmeting-actie georganiseerd door boa's en politie in het centrum, waarbij jongeren gevraagd werd te blazen om hen te confronteren met hun alcoholgebruik;
- dat deze maatregelen onvoldoende hebben geleid tot het gewenste resultaat te weten het terugdringen van agressie en verbaal en fysiek geweld en het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren;
- in geval van een dreigende situatie de inzet van bodycams werkt als preventief middel om escalatie van situaties te voorkomen en als repressief middel om escalerende situaties te de-escaleren;
- als gevolg van het gebruik van bodycams de publieke veiligheid en de veiligheid van de boa's beter wordt geborgd;
- dat bodycams alleen in werking worden genomen wanneer er sprake is van een (dreigende) verstoring van de openbare orde en veiligheid;
- dat boa's die zijn uitgerust met bodycams zo goed als mogelijk melding doen wanneer bodycams in werking worden genomen;
- dat boa's vooral tijdens evenementen en horecanachten in aanraking komen met (groepen) personen waarbij (be)dreigende situaties zich kunnen voordoen;
- dat de belangen van openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en van strafbare feiten in het onderhavige geval zwaarder wegen dan het individuele belang van de burgers (bescherming van de persoonlijke levenssfeer);
- dat tijdig voorafgaande aan de einddatum van de periode een evaluatie zal worden gehouden waaruit moet blijken of het cameratoezicht middels bodycams dient te worden voortgezet;
- dat het cameratoezicht middels bodycams derhalve voldoet aan de eisen die artikel 151c van de Gemeentewet stelt aan het instellen van cameratoezicht;

gelet op artikel 69 van de Algemene plaatselijke verordening gemeente Barneveld en artikel 151c Gemeentewet,

besluit:

- I. om binnen de grenzen van de gemeente Barneveld het gebruik van flexibele cameratoezicht in te stellen in de vorm van bodycams voor de gemeentelijke boa's, op de openbare plaatsen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties;
- II. te bepalen dat dit besluit geldt voor de periode 1 juni 2019 tot en met 1 juni 2020;
- III. te bepalen dat besluit bekend wordt gemaakt in het Gemeenteblad en in werking treedt op 1 juni 2019.

Barneveld,

De burgemeester van Barneveld,

dr. J.W.A. van Dijk

Belanghebbenden die het besluit om bepaalde redenen onjuist vinden, kunnen binnen zes weken na de datum van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de burgemeester. Dit kan schriftelijk via Postbus 63, 3770 AB Barneveld of digitaal op www.barneveld/bezwaarmaken. Hiervoor heeft u wel uw DigiD nodig. Belanghebbenden die een bezwaarschrift hebben ingediend kunnen tevens de Voorzieningenrechter van de Rechtbank in Arnhem verzoeken een voorlopige voorziening te treffen indien onverwijlde spoed dit vereist. Dit verzoek kan in tweevoud gericht worden aan: Rechtbank Gelderland, Locatie Arnhem, Team Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Het verzoek om een voorlopige voorziening kan ook digitaal worden ingediend bij genoemde rechtbank via www.loket.rechtspraak.nl. Kijk op genoemde website voor de precieze voorwaarden. Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven.

Bijlage 2. Uitleesprotocol

1. De opgenomen beelden worden maximaal 7 dagen bewaard.
2. Een uitleesverzoek kan er toe leiden dat beelden langer kunnen worden bewaard. Dit is niet langer dan voor de afhandeling van het incident noodzakelijk is.
3. Het uitleesverzoek en het uitkijken van de beelden mag uitsluitend na goedkeuring van de teamleider Veiligheid, Vergunningen en Toezicht.
4. Alle verzoeken tot uitlezen en de afhandeling ervan zullen apart geregistreerd worden. Zo moet achteraf te herleiden zijn wanneer de bodycams zijn ingezet en met welk doel, wie de drager was en wie de beelden wanneer heeft ingezien.

Bijlage 3. Werkinstructie

1. Voorafgaand aan een dienst besluit de voorman of en door welke boa's de bodycam gedragen zal worden.
2. Het dragen van de bodycam door de boa is op vrijwillige basis.
3. De boa draagt de bodycam duidelijk en zichtbaar.
4. Op het moment dat de boa het gebruik van de bodycam voor zijn/haar veiligheid of voor de veiligheid van derden nodig acht, wordt de knop ingedrukt die een opname start.
5. Bij opname wordt altijd door de boa vooraf gemeld dat er opnamen gemaakt gaan worden. Indien waarschuwing vooraf niet mogelijk is, omdat er direct gehandeld moet worden, wordt de bodycam direct aangezet.
6. Opname geschiedt alleen in openbare ruimten en openbare gebouwen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties.
7. Nadat de dreigende situatie voorbij is of geen sprake is van escalatie, wordt de bodycam uitgezet.
8. De boa rapporteert de voorman na het einde van de dienst dat er opnames zijn gemaakt.
9. De drager van de bodycam maakt zo veel als mogelijk het proces-verbaal op voordat er opnamen bekeken gaan worden. Als de opnamen voorafgaand aan het opmaken zijn bekeken, wordt dit in het proces-verbaal vermeld.
10. De bodycam wordt aan het einde van de dienst ingeleverd.